

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL I. V. IR NORDEA BANK AB GINČO NAGRINĖJIMO

2017 m. birželio 8 d. Nr. 242-236

Vilnius

Lietuvos bankas gavo I. V. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir *Nordea Bank AB*, veikiančio per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su banku yra sudariusi banko sąskaitos sutartį, kurios pagrindu pareiškėjai atidaryta banko sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – banko sąskaita).

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio ginčo nagrinėjimo ir nurodė, kad nuo 2014 m. gruodžio mėn. iki 2017 m. vasario 8 d. bankas į jos banko sąskaitą neįskaitė 13 500 Eur ir 600 Lt. Pareiškėja prašo, kad bankas grąžintų jai priklausančias lėšas. Taip pat pareiškėja nurodo, kad net ir padedama antstolių negali panaikinti banke esančių banko sąskaitų arešto.

Bankas su pareiškėjos reikalavimais nesutinka ir prašo juos atmesti. Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi bankas nurodė, kad, priešingai, nei teigia pareiškėja, banko sąskaitoje esančiomis lėšomis pareiškėja gali disponuoti ir disponuoja, banko sąskaitoje esančios lėšos nėra areštuos. Bankas pažymi, kad į banko sąskaitą pareiškėja kas mėnesį gauna reguliarius mokėjimus, tačiau jokie pareiškėjos įvardyti užsienio subjektai mokėjimų į pareiškėjos sąskaitą nėra atlikę. Bankas paaiškino, kad dėl esą neįskaitytų lėšų pareiškėja į banką yra kreipusis ne kartą, ir bankas jai yra paaiškinęs, kad pareiškėjos nurodytos lėšos nėra įskaitytos, nes nebuvo gautos. Bankas taip pat yra informavęs pareiškėją, kad patikrinti, kodėl galėjo būti neįskaityti mokėjimai, bankas galėtų tik tada, kai pareiškėja pateiks pavedimo nurodymo kopiją. Bankas tvirtina, kad į banko sąskaitą įskaito visus gautus mokėjimus ir neturi jokių duomenų apie pareiškėjos banko sąskaitoje sulaikytus ar neįvykdytus mokėjimus. Pasak banko, pareiškėjos vardu banke yra atidarytos dar dvi banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*) (toliau – areštuotos banko sąskaitos), tačiau šiose sąskaitose esančias lėšas yra areštavę antstoliai ir jokių jas areštavusių antstolių patvarkymų dėl arešto panaikinimo bankas nėra gavęs.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, iš esmės tarp šalių ginčas kilo dėl lėšų banko sąskaitoje įskaitymo ir areštuotoms banko sąskaitoms taikomo arešto panaikinimo.

Dėl lėšų įskaitymo banko sąskaitoje

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.913 straipsnio 1 dalį, banko sąskaitos sutartimi bankas įsipareigoja priimti ir įskaityti pinigus į kliento (sąskaitos savininko) atidarytą sąskaitą, vykdyti kliento nurodymus dėl tam tikrų sumų pervedimo ir išmokėjimo iš sąskaitos bei atlikti kitokias banko atliekamas operacijas, o klientas įsipareigoja apmokėti bankui už suteiktas paslaugas ir operacijas. Mokėjimo paslaugas ir jų teikimo sąlygas detaliau reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Mokėjimo nurodymas – tai mokėtojo arba gavėjo nurodymas savo mokėjimo paslaugų teikėjui įvykdyti mokėjimo operaciją (Mokėjimų įstatymo 2 straipsnio 18 dalis). Mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, nurašęs atskiros mokėjimo operacijos sumą iš mokėtojo sąskaitos arba tam tikrais atvejais gavęs mokėjimo nurodymą, nedelsdamas mokėtojui pateikia informaciją, leidžiančią mokėtojui atpažinti kiekvieną mokėjimo operaciją ir su gavėju susijusią informaciją (Mokėjimų įstatymo 15 straipsnio 1 dalis, 19 straipsnio 1 dalis). Gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas, įvykdamas mokėjimo operaciją, nedelsdamas gavėjui pateikia informaciją, leidžiančią gavėjui atpažinti mokėjimo operaciją ir mokėtoją, taip pat kartu su mokėjimo operacija persiūstus duomenis (Mokėjimų įstatymo 16 straipsnio 1 dalis, 20 straipsnio 1 dalis). Tai reiškia, kad įvykdžius mokėjimo nurodymą tiek mokėtojui, tiek lėšų gavėjui mokėjimo paslaugų teikėjai pateikia su mokėjimo operacija susijusią informaciją.

Mokėjimų įstatymo 37 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas, gavęs mokėjimo operacijos sumą, nustato lėšų įskaitymo datą ir sudaro galimybę gavėjui naudotis mokėjimo operacijos suma gavėjo sąskaitoje Mokėjimų įstatymo 40 straipsnyje nustatyta tvarka. Pareiškėja teigia, kad bankas neįskaito į jos banko sąskaitą trečiųjų asmenų pervestų lėšų ir nesudaro jai galimybės naudotis pervestomis lėšomis. Pažymėtina, kad kai mokėjimo nurodymą inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą. Kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas gali įrodyti mokėtojui ir tam tikrais atvejais gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą (Mokėjimų įstatymo 42 straipsnio 1 dalis). Kai gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui atsakomybė tenka pagal šio straipsnio 1 dalį, jis nedelsdamas įskaito mokėjimo operacijos sumą į gavėjo mokėjimo sąskaitą ir (arba) sudaro gavėjui galimybę ja disponuoti (Mokėjimų įstatymo 42 straipsnio 3 dalis). Įvertinus minėtas teisės aktų nuostatas darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju pripažinti banką atsakingu už tinkamą mokėjimo operacijų įvykdymą ir rekomenduoti bankui nedelsiant įskaityti mokėjimo operacijų sumą į pareiškėjos banko sąskaitą būtų galima tik nustačius, kad bankas iš mokėtojų mokėjimo paslaugų teikėjų yra gavęs mokėjimų operacijų sumas.

Kaip minėta, Lietuvos banke vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, reiškiančio, kad vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Pareiškėja teigia, kad į banko sąskaitą iš viso turėjo būti įskaityta 13 500 Eur ir 600 Lt, tačiau pažymėtina, kad nei bankui, nei Lietuvos bankui nėra pateikusi jokių įrodymų, patvirtinančių, kad šias lėšas tretieji asmenys iš tiesų pervedė į pareiškėjos banko sąskaitą. Ginčo byloje taip pat nėra duomenų, kad tokius įrodymus būtų pateikę pareiškėjos nurodytas mokėjimo operacijas galbūt inicijavę asmenys. Bankas yra paaiškinęs, kad pareiškėjos nurodytų lėšų pervedimų jis nėra gavęs. Tai reiškia, kad ginčo byloje nėra jokių objektyvių įrodymų, kurie patvirtintų pareiškėjos teiginius apie jos naudai atliktas mokėjimo operacijas.

Papildomai pažymėtina, kad tiek iš pareiškėjos, tiek iš banko pateiktų banko sąskaitos išrašų matyti, kad nuo 2014 m. gruodžio 1 d. iki 2017 m. balandžio 10 d. į pareiškėjos banko sąskaitą gautos lėšos buvo įskaitytos ir pareiškėja jomis disponavo. Šios aplinkybės patvirtina banko teiginius, kad jeigu bankas gauna lėšas, jas įskaito į banko sąskaitą ir sudaro sąlygas pareiškėjai jomis disponuoti.

Kadangi ginčo byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjos minimos mokėjimo operacijos tikrai buvo atliktos ir kad bankas gavo pareiškėjos nurodytas lėšas, Lietuvos bankas neturi pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimų.

Dėl areštuotoms banko sąskaitoms taikomo arešto panaikinimo

Pareiškėja teigia, kad net padedama antstolių negali panaikinti areštuotoms banko sąskaitoms taikomo arešto. Bankas nurodė, kad sąskaitas areštavo pagal antstolių nurodymus, o jokių patvarkymų dėl areštų panaikinimo nėra gavęs.

CK 6.926 straipsnyje nurodyta, kad draudžiama apriboti kliento galimybę disponuoti sąskaitoje esančiomis lėšomis, išskyrus atvejus, kai sąskaitoje esančios lėšos areštuojamos arba banko atliekamos operacijos sustabdomos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.

Iš banko pateiktų duomenų matyti, kad abi pareiškėjos areštuotas banko sąskaitas yra areštavę net trys antstoliai. Bankas teigia, kad šie antstoliai nėra nurodę panaikinti jų taikyto arešto. Pareiškėja jokių kitų duomenų, patvirtinančių arešto panaikinimo pagrindą, Lietuvos bankui nėra pateikusi. Todėl vadovaudamasis ginčo byloje pateiktais įrodymais Lietuvos bankas neturi pagrindo konstatuoti, kad bankas nepagrįstai nepanaikina pareiškėjai taikomo ribojimo disponuoti areštuotose banko sąskaitose esančiomis lėšomis.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos I. V. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius